

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI

NGUYỄN BÁCH THẮNG

PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC AN GIANG THEO TIẾP CẬN
QUẢN LÝ NHÂN LỰC

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Hà Nội, năm 2015

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI

NGUYỄN BÁCH THẮNG

PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC AN GIANG THEO TIẾP CẬN
QUẢN LÝ NHÂN LỰC

Chuyên ngành: QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Mã số: 62.14.01.14

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

PGS.TS. ĐẶNG QUỐC BẢO

TS. NGUYỄN THỊ THU HẰNG

Hà Nội, năm 2015

Lời cam đoan

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các kết quả nghiên cứu trong Luận án là trung thực, chưa từng công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào của tác giả khác.

Tác giả**Nguyễn Bách Thắng**

Lời cảm ơn

Tôi xin bày tỏ lòng kính trọng và lời cảm ơn sâu sắc tới PGS. TS Đặng Quốc Bảo và TS. Nguyễn Thị Thu Hằng, những người hướng dẫn khoa học đã tận tình chỉ dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và thực hiện Luận án.

Tôi xin kính cảm tri ân cố GS.TSKH Vũ Ngọc Hải, người thầy đã giúp đỡ và hướng dẫn tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu năm thứ nhất.

Tôi xin trân trọng cảm ơn quý thầy, cô trong hội đồng tư vấn, bảo vệ chuyên đề, bảo vệ luận án các cấp đã đóng góp nhiều ý kiến quý báu giúp tôi hoàn thành luận án.

Tôi xin bày tỏ sự biết ơn chân thành tới tập thể giảng viên, cán bộ quản lý khoa Quản lý giáo dục, mà người đứng đầu là PGS. TS Nguyễn Xuân Thức – Trưởng khoa đã giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi cho tôi nghiên cứu và học tập tại Trường.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các cán bộ quản lý trường Đại học An Giang, giảng viên, cán bộ quản lý nơi sử dụng sinh viên tốt nghiệp nhà trường, sinh viên tốt nghiệp đang công tác trong và ngoài tỉnh đã đóng góp ý kiến, tư vấn, giúp đỡ và cung cấp thông tin cho tôi trong việc nghiên cứu lí luận và thực tiễn về công tác phát triển ĐNGV đại học đáp ứng nhu cầu đào tạo nhân lực.

Tôi xin tri ân sự động viên, khích lệ và ủng hộ của gia đình, người thân, bạn bè và đồng nghiệp, yếu tố đã giúp tôi yên tâm và có thêm động lực để hoàn thành Luận án.

Tác giả

Nguyễn Bách Thắng

DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT

Ban chấp hành Trung ương	BCHTW
Công nghiệp hóa, hiện đại hóa	CNH, HĐH
Đại học	ĐH
Đào tạo, bồi dưỡng	ĐT, BD
Đội ngũ giảng viên	ĐNGV
Giáo sư, Phó giáo sư	GS, PGS
Giảng viên	GV
Giáo dục đại học	GDDH
Giáo dục và Đào tạo	GD&ĐT
Khoa học và Công nghệ	KH&CN
Khoa học - Kỹ thuật	KH - KT
Kinh tế - Xã hội	KT - XH
Quản lý giáo dục	QLGD
Cán bộ quản lý	CBQL
Nghiên cứu khoa học	NCKH
Nhà xuất bản	NXB
Phương pháp dạy học	PPDH
Sinh viên	SV
Xã hội chủ nghĩa	XHCN
Nguồn nhân lực chất lượng cao	NNLCLC
Tỉ lệ phần trăm	%

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT	iii
DANH MỤC SƠ ĐỒ	x
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN ĐẠI HỌC THEO TIẾP CẬN QUẢN LÝ NHÂN LỰC VÀ KINH NGHIỆM QUỐC TẾ.....	8
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề.....	8
1.1.1. Các công trình nghiên cứu trên thế giới.....	8
1.1.2. Các công trình nghiên cứu trong nước.....	10
1.2. Khái niệm cơ bản đề tài.....	16
1.2.1. Phát triển	16
1.2.2. Nhân lực	16
1.2.3. Quản lý nhân lực	17
1.2.4. Trường đại học	17
1.2.5. Đội ngũ và đội ngũ giảng viên	18
1.3. Trường đại học với sứ mệnh đào tạo nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội.	20
1.3.1. Trường đại học trong hệ thống quốc dân	20
1.3.2. Trường đại học cấp tỉnh	21
1.3.3. Giảng viên đại học nhân tố cơ bản để nâng cao chất lượng đào tạo.....	24
1.3.4. Phát triển giáo dục gắn với kinh tế – xã hội.....	26
1.4. Yêu cầu phát triển ĐNGV theo tiếp cận quản lý nhân lực	28
1.4.1. Yêu cầu chung về phát triển ĐNGV	28
1.4.2. Yêu cầu quán triệt chức năng quản lý.....	33
1.4.3. Nội dung về quản lý nhân lực	35
1.5. Quan hệ quản lý giữa hiệu trưởng, trưởng khoa và trưởng bộ môn trong phát triển ĐNGV.....	37
1.5.1. Hiệu trưởng	37
1.5.2. Trưởng các khoa.....	37
1.5.3. Trưởng các bộ môn	39
1.6. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển ĐNGV trường đại học.....	41

1.6.1. Yếu tố chủ quan.....	41
1.6.2. Yếu tố khách quan.....	41
1.7. Kinh nghiệm một số nước trong khu vực và trên thế giới về phát triển đội ngũ giảng viên đại học.....	43
1.7.1. Kinh nghiệm của Trung Quốc.....	43
1.7.2. Kinh nghiệm của Singapore.....	43
1.7.3. Kinh nghiệm của Nhật Bản.....	44
1.7.4. Kinh nghiệm của Hoa Kỳ.....	44
Tiểu kết chương 1.....	47
Chương 2: THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC AN GIANG THEO TIẾP CẬN QUẢN LÝ NHÂN LỰC.....	48
2.1. Giới thiệu việc tổ chức khảo sát thực trạng ĐNGV và phát triển ĐNGV của trường ĐH An Giang.....	48
2.1.1. Mục tiêu khảo sát.....	48
2.1.2. Nội dung khảo sát.....	48
2.1.3. Công cụ khảo sát.....	48
2.1.4. Phương thức khảo sát.....	49
2.1.5. Tổ chức để kết quả khảo sát có độ tin cậy.....	50
2.1.6. Kết quả khảo sát.....	50
2.2. Khái quát về kinh tế - xã hội Tây Nam Bộ và tỉnh An Giang.....	51
2.2.1. Đặc điểm về địa lý tự nhiên và kinh tế - xã hội Tây Nam Bộ.....	51
2.2.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội tỉnh An Giang.....	52
2.3. Khái quát về Trường đại học An Giang.....	56
2.3.1. Quá trình hình thành Trường đại học An Giang.....	56
2.3.3. Tổ chức nhà trường.....	56
2.3.4. Tình hình hoạt động của Trường đại học An Giang.....	57
2.3.5. Một số điều kiện đảm bảo chất lượng giáo dục đại học.....	60
2.4. Thực trạng đội ngũ giảng viên Trường đại học An Giang.....	65
2.4.1. Số lượng đội ngũ giảng viên.....	65
2.4.2. Chất lượng đội ngũ giảng viên.....	66
2.4.3. Cơ cấu đội ngũ giảng viên.....	68
2.5. Thực trạng phát triển ĐNGV Trường đại học An Giang theo tiếp cận quản lý nhân lực.....	70
2.5.1. Quy hoạch đội ngũ giảng viên trường đại học.....	70
2.5.2. Tổ chức phát triển đội ngũ giảng viên trường đại học.....	72
2.5.3. Ý kiến đánh giá chung.....	76

2.5.4. Ý kiến đánh giá của CBQL về ĐNGV	83
2.5.5. Ý kiến đánh giá của sinh viên tốt nghiệp về chất lượng đào tạo	85
2.5.6. Ý kiến của CBQL về tình hình sử dụng nhân lực	87
2.6. Đánh giá chung	89
2.6.1. Phân tích ưu điểm.....	89
2.6.2. Nhận diện bất cập.....	90
2.6.3. Phân tích thuận lợi	90
2.6.4. Phân tích thách thức	91
2.6.5. Nhận định nguyên nhân	92
Tiểu kết chương 2	93
Chương 3: GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC AN GIANG THEO TIẾP CẬN QUẢN LÝ NHÂN LỰC TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY	94
3.1. Đổi mới giáo dục và những định hướng lớn về phát triển ĐNGV .	94
3.2. Nguyên tắc lựa chọn giải pháp.....	94
3.2.1. Tính kế thừa	94
3.2.2. Tính thực tiễn	95
3.2.3. Tính hệ thống	95
3.2.4. Tính phát triển	95
3.3. Giải pháp phát triển đội ngũ giảng viên Trường đại học An Giang theo tiếp cận quản lý nhân lực	95
3.3.1. Xác định qui hoạch, kế hoạch phát triển ĐNGV phù hợp với động thái phát triển của nhà trường	96
3.3.2. Tổ chức tuyển chọn, sử dụng đội ngũ giảng viên nâng cao chất lượng theo hướng chuẩn hóa	99
3.3.3. Chỉ đạo việc đào tạo, bồi dưỡng ĐNGV để nâng cao năng lực đào tạo của nhà trường đảm bảo sự phát triển bền vững trường đại học An Giang.....	102
3.3.4. Tăng cường sự kiểm tra, đánh giá đối với công tác phát triển đội ngũ giảng viên để thực hiện được mục tiêu phát triển của nhà trường.....	113
3.3.5. Xây dựng cơ chế và cụ thể hóa chính sách tạo môi trường thuận lợi cho đội ngũ giảng viên làm việc và sáng tạo khoa học.....	115
3.4. Môi quan hệ giữa các giải pháp	120
3.5. Thử nghiệm tác động vào thực tiễn	121
3.5.1. Khảo nghiệm tính cần thiết và tính khả thi của các giải pháp đề xuất	121
3.5.2. Thử nghiệm một số giải pháp.....	123

- Qui hoạch phát triển đội ngũ giảng viên theo chuyên ngành,	124
- Đổi mới qui trình tuyển dụng đội ngũ giảng viên,	125
- Đổi mới phương pháp giảng dạy để nâng cao năng lực GV, trọng tâm là việc giảng dạy theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực của người học..	127
Tiểu kết chương 3	133
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	134
1. Kết luận	134
2. Khuyến nghị.....	135
CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ.....	137
TÀI LIỆU THAM KHẢO	138
PHỤ LỤC	148

DANH MỤC BẢNG

STT	Tên bảng	Trang
Bảng 2.1	Thống kê qui mô học sinh tốt nghiệp THPT và thi đậu đại học, cao đẳng trong vòng 5 năm (từ 2008 đến 2013)	58
Bảng 2.2	Thống kê qui mô SV trong vòng 5 năm (từ 2008 đến 2013)	58
Bảng 2.3	Kết quả SV tốt nghiệp trong giai đoạn từ 2008 - 2013	59
Bảng 2.4	Thống kê các hoạt động NCKH từ 2008 đến 2013	62
Bảng 2.5	Thống kê các hoạt động NCKH từ 2008 đến 2013	62
Bảng 2.6	Tổng hợp số lượng cán bộ, giảng viên toàn trường	65
Bảng 2.7	Bảng thống kê trình độ đội ngũ giảng viên Trường ĐH An Giang	66
Bảng 2.8	Thống kê cơ cấu ĐNGV theo khoa đào tạo, tháng 12/2013	67
Bảng 2.9	Tổng hợp về tuổi đời của đội ngũ giảng viên Trường ĐHAG	68
Bảng 2.10	Số lượng giảng viên Trường ĐH An Giang phân chia theo thâm niên giảng dạy	69
Bảng 2.11	Tổng hợp về giới tính của đội ngũ giảng viên Trường ĐHAG	69
Bảng 2.12	Tổng hợp về dân tộc của đội ngũ giảng viên Trường ĐHAG	70
Bảng 2.13	Số liệu dự kiến quy hoạch đào tạo bồi dưỡng CB-GV (2011-2015)	70
Bảng 2.14	Ý kiến CBQL đánh giá về quản lý phát triển ĐNGV	71
Bảng 2.15	Thống kê trình độ CB, GV được tuyển dụng từ năm 2008 – 2014	72
Bảng 2.16	Thống kê trình độ CB, GV chuyển đi từ năm 2008 – 2014	72
Bảng 2.17	Thống kê số lượng CB, GV được cử đi học sau đại học từ năm 2008	73
Bảng 2.18	Tổng hợp trình độ lý luận chính trị của giảng viên Trường ĐHAG	74
Bảng 2.19	Nhận định của CBQL về chất lượng ĐNGV	76
Bảng 2.20	Tổng hợp trình độ ngoại ngữ, tin học của giảng viên Trường ĐHAG	77
Bảng 2.21	Thống kê phẩm chất đạo đức, thái độ nghề nghiệp và lòng say mê khoa học	78
Bảng 2.22	Ý kiến tự đánh giá của ĐNGV	78